

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Basisschool De Lijster

Kwaliteitsonderzoek

vroegschoolse educatie

Datum vaststelling: 21 januari 2019

Samenvatting

De inspectie heeft op 5 november 2018 een onderzoek uitgevoerd in groep 1/2 van basisschool De Lijster. De reden voor dit onderzoek is dat de gemeente waarin de basisschool is gevestigd, meedoet aan een pilot. In deze pilot Herijken toezicht op voor- en vroegschoolse educatie (vve) en kinderopvang onderzoeken we onder andere of de gemeente en de kinderopvangorganisaties zicht hebben op de kwaliteit van de locaties en of zij zorgen voor verbetering van de kwaliteit. Met locaties bedoelen we kinderdagverblijven en de groepen 1 en 2 van basisscholen. Daarom hebben we op meerdere locaties in de gemeente Barneveld een onderzoek uitgevoerd.

Wat gaat goed?

Het team van groep 1/2, geeft speel- en leerles. Dat gebeurt door allerlei werkvormen: spel, kringen, werklessen en tutorlessen bijvoorbeeld. Het team is bezig om nog meer doelgericht te werken, zodat de activiteiten datgene ondersteunen wat de kleuters te leren hebben. De interne begeleider helpt het team, aan de hand van regelmatig verzamelde observatie- en toetsgegevens om te bepalen wat elke leerling nodig heeft. In de onderbouw wordt een vve programma gehanteerd en sinds twee jaar is er ook een speciaal programma in gebruik voor de woordenschatontwikkeling. Het team geeft aan dat de kleuters hiermee veel nieuwe woorden leren. Datzelfde taalprogramma gebruikt de naastgelegen peuteropvang Eigenwijs; dat is een van de voorbeelden waaruit blijkt dat er gewerkt wordt aan een doorgaande lijn.

Wat kan beter?

Het onderbouwteam kan nog beter alle leertijd en alle voorkomende momenten benutten om de kleuters die met een taalachterstand naar school komen zo goed mogelijk en doelgericht te begeleiden in hun ontwikkeling.

Daar hoort ook bij het blijvend stimuleren van de ouders om bij te dragen aan de ontwikkeling van hun kind.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

**Bestuur: Stichting Openbaar Primair
Onderwijs Eem-Vallei Educatief
Bestuursnummer: 41481**

School: obs De Lijster

Totaal aantal leerlingen: ca. 105

Totaal aantal leerlingen in de groepen
1 en 2: 21

Percentage gewichtenleerlingen op
de school 1 oktober 2017: 40%

BRIN: 11RU

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook bij groep 1 en 2 van basisschool De Lijster.

Werkwijze

Wij vormen onze oordelen door de onderwijspraktijk van groep 1 en 2 school te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en Primair Onderwijs.

Standaarden voor de vroegschool	Onderzocht
Onderwijsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Didactisch handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd bij de inloop en in het ochtendprogramma in groep 1/2, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, met de leraar van groep 1/2, de interne begeleider en directeur. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij een terugkoppeling gegeven aan de directie van de school en hebben we een gezamenlijk afsluitend gesprek gevoerd met de directeur, het bestuur en de manager van de naast gelegen samenwerkingspartner peuteropvang DOL FIJN Eigenwijs.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de oordelen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de

onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

.....

Beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- O Onvoldoende
  - V Voldoende
  - G Goed
- .....

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk geven we de oordelen en de conclusie van het onderzoek in groep 1 en 2 van basisschool De Lijster.

Conclusie

De kwaliteit van de vroegschoolse educatie van obs De Lijster is op alle onderdelen van voldoende niveau en op één onderdeel als goed beoordeeld. De directie weet goed waar zij in groep 1/2 mee bezig is en streeft kwalitatief goed onderwijs na aan kinderen die achterstanden hebben. Dat doet de school door een passend leerstofaanbod te gebruiken, in toenemende mate door doelen te stellen, niet alleen voor de resultaten van de kleuters, maar ook voor de onderwijsverbeteringen die in groep 1/2 doorgevoerd worden. Zo wordt er bijvoorbeeld steeds stevig nagedacht over het taalonderwijs. Belangrijk is dat het onderbouwteam nog beter vaststelt wat zij met de kleuters wil bereiken. Dat is immers de basis voor alles wat zij vanaf groep 3 verder gaan leren op De Lijster.

Context

Openbare school De Lijster staat in een wijk van Barneveld waar regelmatig nieuwkomers gehuisvest worden. De school vervult een belangrijke rol in de kennismaking van ouders en kinderen die een andere (onderwijs)achtergrond hebben met een Nederlandse school. De school telt momenteel ca. 105 leerlingen, waarvan bijna de helft problemen hebben in hun taalontwikkeling. Niet alle kinderen die bij De Lijster aangemeld worden hebben gebruik gemaakt van een voorschoolse voorziening.

3. Resultaten van het onderzoek in de groepen 1 en 2

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de oordelen en de resultaten van het onderzoek in groep 1 en 2 van basisschool De Lijster.

3.1. Onderwijsproces

Onderwijsproces	O	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling			✓
OP3 Didactisch handelen		•	
OP4 (Extra) ondersteuning		•	
OP6 Samenwerking		•	

De school heeft het vve aanbod verbreed met een woordenschatprogramma

Obs De Lijster hanteert een vve-programma en werkt sinds twee jaar ook met een specifiek woordenschat programma. Deze keuze is gebaseerd op de kenmerken van hun leerlingpopulatie. Omdat de taalontwikkeling zo basaal is voor leren op school is er in nauw overleg ook tot aanschaf van het programma overgegaan door de met school samenwerkende peuteropvang Eigenwijs. Dat is een voorbeeld van hoe de school de doorgaande lijn in de ontwikkeling van de kleuters wil stimuleren. Het is een wens van de school om in de toekomst juist met het oog op hun populatie meer aandacht te besteden aan de ontwikkeling van sociaal gedrag en aan techniek.

Beredeneerde en weloverwogen zorg voor kleuters met een achterstand

Het onderbouwteam van basisschool De Lijster heeft goed zicht op de ontwikkeling van haar leerlingen. De leraren verzamelen daar via observaties en toetsen informatie over. Deze wordt in een vroeg stadium onder regie van de interne begeleider geanalyseerd om de kleuters planmatig te kunnen begeleiden en de uitkomsten te evalueren. De signalering wordt indien nodig gevolgd door diagnostiek en mondt dan uit in een plan dat uitgevoerd en geëvalueerd wordt. Bij de planning worden de ouders voortdurend nauw betrokken. Het blijft een uitdaging voor de school om de ouders er van te doordringen dat hun bijdrage waardevol is. De evaluaties geven aanleiding tot vervolgacties of tot het beredeneerd afronden van de interventie.

Het didactisch handelen is voldoende maar kan nog beter afgestemd

worden

Met het gebruik van het vve programma biedt het onderbouw team onderwijs aan op de belangrijkste vier ontwikkelingsgebieden - taal, rekenen, motoriek en sociaal emotionele ontwikkeling.

De kleuters geven er blijk van dat zij de afspraken over (zelfstandig) spelen en werken begrijpen en kunnen toepassen. Dat geeft de leraar de kans om met kleine groepjes of met een enkele kleuter aan de slag te gaan. Het blijft daarin belangrijk om precies na te gaan op welk ontwikkelingsniveau de kleuters zich bevinden. Hebben ze nog behoefte aan concrete voorwerpen om taal te leren? Kunnen ze al een ander perspectief innemen als ze naar een plaatje in een boek kijken? De informatie waardoor de leraar weet wat de leerling van haar vraagt kan voor een groot deel ontleend worden aan de informatie in het volgsysteem. De volgende stap of: het volgende doel in de ontwikkeling van de kleuter dient zich dan vanzelfsprekend aan.

Voldoende externe ondersteuning

Er is op basisschool De Lijster een zorgstructuur voor de onderbouw waarin helder is welke extra zorg door school geboden kan worden aan de jonge kinderen en hun ouders. Daarnaast heeft de school samenwerking met externe partijen zoals het centrum voor Jeugd en Gezin, logopedische hulpverlening en maatschappelijke ondersteuning. Over deze samenwerking is de school tevreden. Toch hebben school en bestuur beleid ontwikkeld om ook op school een stapje verder te gaan: de Tip Top voorziening. De school heeft veel ervaring met kinderen die vanwege problematiek of bijzondere omstandigheden net te weinig hebben aan de basisschool. Dat kunnen trauma's zijn, of een taalarme thuissituatie of ziekte van een ouder. De school heeft een opzet gemaakt om ook voor deze leerlingen tijdelijk een impuls te kunnen geven, zodat zij hun ononderbroken ontwikkeling voort kunnen zetten. De school kijkt ernaar uit om hiermee in de praktijk meer ervaring op te gaan doen.

Mooie samenwerking met peuteropvang Eigenwijs

De samenwerking met peuteropvang Eigenwijs heeft door de gezamenlijke scholing en invoering van een woordenschatprogramma een mooie impuls gekregen.

Op het niveau van directie en management is er ook sprake van positieve wisselwerking. Beide partijen zijn zich er van bewust dat gezamenlijke betrokkenheid op de jonge kinderen en hun ouders erg belangrijk is.

De samenwerking met ouders vraagt om voort-durende inspanning

De samenwerking met ouders blijft een punt van aandacht voor het onderbouwteam. Niet alle ouders zijn al doordrongen van het effect dat hun inspanning op hun kleuter kan hebben. De school doet er al veel aan: nieuwsbrieven, inlooptijden, maar ervaart dat het ingewikkeld is om ouders 'mee' te krijgen als extra stimulans voor de ontwikkeling van hun kind. De ouders met wie de inspectie sprak willen wel graag geïnformeerd worden over de vorderingen van hun

kleuter en zijn tevreden over hoe dat met het rapport gebeurde. Zij zijn blij met de toegankelijkheid en de hulp die school aan hen biedt, maar zijn er nog niet van overtuigd dat de ontwikkeling van rapport naar portfolio, waarmee recent de eerste ervaringen zijn opgedaan, nodig is.

3.2. Kwaliteitszorg en ambitie

 Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

Verstevigen van de kwaliteitszorgcyclus voor de onderbouw

De kwaliteit van het primaire proces in groep 1/2 wordt voldoende ondersteund door een planmatige kwaliteitszorg cyclus. Er is voorzien in de evaluatie van processen (zoals de zorgstructuur) en inhoud (zoals de doorgaande lijn). De evaluatie van resultaten van de vroegschool inspanningen kan wel wat scherper. Belangrijke vragen daarbij zijn: Wat heeft de school vastgesteld dat het onderwijs moet opleveren voor de leerlingen en de ouders? Wanneer is de school tevreden? Deze evaluatiegegevens leveren vervolgens input voor verbeterplannen of voor borgingsacties. Een dergelijke systematiek kan voor het onderwijs aan de kleuters meer zichtbaar worden.

Gericht op ontwikkeling van bekwaamheid

Het team van De Lijster is zich ervan bewust dat de samenstelling van de leerlingpopulatie steeds vraagt om het bijhouden of bijleren van de specifieke bekwaamheden die daarvoor nodig zijn. Daar wordt dan ook veel aandacht aan besteed. Ook denken de leraren gericht na over een planmatig en doelgericht aanbod, precieze afstemming op leerlingniveaus, ondersteuning van de ouders zodat zij stimulansen geven aan hun kinderen, intensieve samenwerking met collega's: groep 3, interne begeleider, pedagogisch medewerkers van peuteropvang Eigenwijs. Dit alles stelt hoge eisen aan de professionals en vraagt voortdurende scholing en reflectie van zowel de leraren als het directieteam.

School en bestuur verantwoorden zich in voldoende mate

De in- en externe verantwoording is voldoende. Dat is zichtbaar in de verantwoording van de school en het bestuur over

de resultaatafspraken met de gemeente. De school rapporteert ook intern aan het bestuur over (niet) behaalde doelen van groep 1/2 en legt daarover verantwoording af in haar jaarverslag.

4. Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft het bestuur aan hoe de school hiermee ten aanzien van groep 1 en 2 mee aan de slag gaat.

Het onderzoek passend bij de pilot 'Herijken toezicht op voor- en vroegschoolse educatie en kinderopvang' hebben we als plezierig ervaren.

In een open gesprek hebben we kunnen aangeven waar wat ons betreft de kansen en mogelijkheden betreffende de doorgaande lijn van voorschoolse educatie naar ontwikkeling op de basisschool liggen.

Het bestuur is trots op het team van de Lijster, vooral op de wijze waarop zij zich met elkaar eigenaar voelen van het onderwijsleerproces van de leerlingen.

Met behulp van de nieuw opgezette ondersteuningsstructuur is het de Lijster gelukt om goed te scoren op het onderdeel zicht op ontwikkeling.

De constatering dat het didactisch handelen voldoende is, maar beter afgestemd kan worden sluit aan bij onze eigen bevindingen.

Binnen het totaalonderwijsconcept is dit dan ook een van de doelen voor de komende periode. Daarnaast blijft het afstemmen op de leerlingpopulatie een proces wat continue aandacht vraagt van de school.

Deze aanbeveling nemen we dan ook ter harte.